

O Uniune Europeană a secolului XIX

Exclusiv „Telegraf“! Sulina, orașul răpus de timp (II)

Întinerul se lasă peste oraș și faleza se înroșește. „De vină” sunt becurile de la sistemul de iluminat.

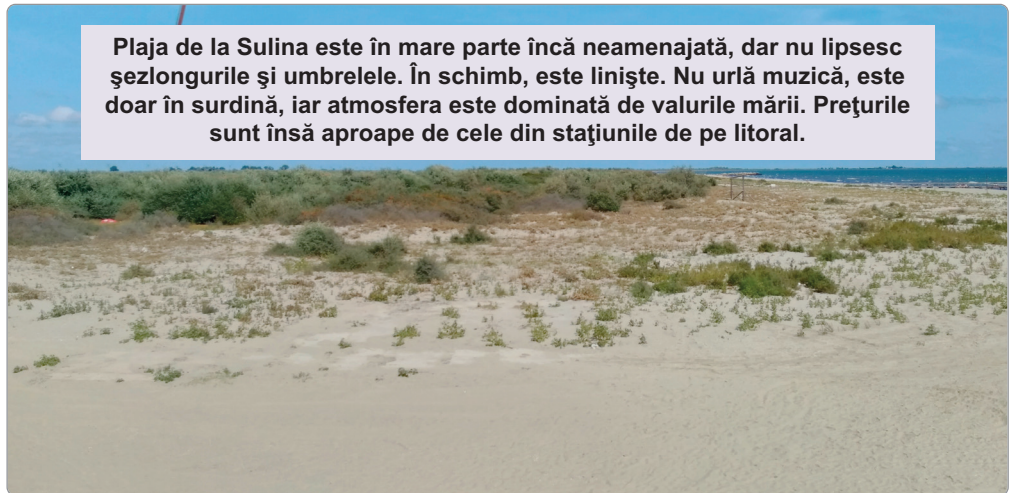
Trecut de prima impresie, marcată de „fantomile” fabricii de conserve și șantierului naval, încep să descopăr ce înseamnă Sulina astăzi. Fără prea multe variante industriale, orașul s-a orientat către turism. Iar peisajele, poziționarea, istoria, totul pare să țină partea fostului port cosmopolit de pe Dunăre. „Cercetarea” începe cu un drum către plaja aflată la vreo zece minute de mers cu mașina. Drumul șerpuiește printre pensiunile răsărite în ultimii ani la marginea orașului. Multe dintre ele păstrează pitorescul locului, dar se simte aerul noului. Pavelele scrâșnesc sub roți, în timp ce pe geam pătrunde aerul sărat al mării. Trecem printr-o zonă de ierburi înalte, care îmi reamintește de porțiunea sălbatică de plajă care se întindea pe vremuri între Mamaia și Năvodari. După câteva zeci de metri, în față mi se înfățișează întinderea de nisip. Mare parte este încă neamenajată, dar nu lipsesc șezlongurile și umbrelele. În schimb, este liniște. Nu urlă muzică, este doar în surdina, iar atmosfera este dominată de valurile mării. Prețurile sunt însă aproape de cele din stațiunile de pe litoral. Chiar la intrarea pe plajă, un turnuțel din fier, care poartă amprenta vremii, fiind mâncat de rugină, te ajută să vezi priveliștea de sus. Îți plimbi privirea în stânga, în dreapta și simți că te-ai întors în timp. Fără beach-baruri cu fete dansând pe cuburi, fără bubuitul insuportabil al boxelor, fără aglomerația imposibilă care cuprinde litoralul în mijlocul verii. Undeva, în zare, se vede noul far care cheamă navele spre Sulina, „postat” aproape de locul unde apele Dunării se întrepătrund cu marea.

MASĂ BUNĂ, NOTĂ DE PLATĂ PE MĂSURĂ ■ După două ore de stat la soare, cu pielea înroșită de razele fierbinți și biciuită de vânt, mă întorc în oraș cu gândul să testez restaurantele de pe faleză. În fruntea listei, cel mai vechi și mai cunoscut, „Marea Neagră”.

N-am noroc, este rezervat pentru o nuntă și puținele mese rămase sunt ocupate. Aflu însă povestea recentă a localului vechi de zeci de ani. Multă vreme a fost un mic birt, unde se adunau oamenii locului, dar a fost preluat în anii 2000 de unul dintre cei mai puternici oameni de afaceri ai locului, Amorel Vătămănescu, și transformat în cel mai mare și vestit restaurant din oraș. Multe personalități i-au călcat pragul, chiar și fostul președinte Traian Băsescu, atunci când venea să se relaxeze în Delta Dunării. Încurajat de succes, patronul, pornit de jos, din postura de ospătar la doar 15 ani în micuțul sătuc Crișan, a încercat să-și extindă afacerile și să-și deschidă și un hotel de lux. A ales clădirea fostului magazin universal, aflată chiar pe faleză și rămasă într-o stare precară în ultimii ani, și s-a apucat de treabă. Totul s-a oprit în urmă cu trei ani, când Amorel Vătămănescu s-a stins fulgerător din viață la doar 48 de ani, în urma unui atac cerebral. Afacerile au fost preluate de soția și fiul său, însă lucrările la hotel nu au mai avansat.

La doar câteva zeci de metri distanță, un restaurant mai modern îi face concurență. Pe meniu sunt trecute multe soiuri de pește, dar multe lipsesc. Țintesc ciorba de pește și crap prăjit cu mămăliguță și mujdei. O alegere perfectă, pentru că ambele sunt delicioase, dar și nota de plată este pe măsură. Mă simt de parcă aș fi mâncat la un restaurant din Mamaia, doar că mâncarea a fost cu adevărat bună. Iar crapul proaspăt. Se simte că sunt la doi pași de Dunăre.

HOTELURI ÎN PARAGINĂ ■ După masă, îmi continui plimbarea pe faleză, dornic să descopăr istoria vechilor clădiri, lăsate în paragină. Atenția îmi este atrasă de o clădire înaltă, asupra căreia timpul a lucrat nemilos. Dar nici măcar faptul că a ajuns o ruină nu poate șterge senzația de măreție pe care a purtat-o de-a lungul anilor. Este fostul Hotel Camber, construit la începutul secolului trecut de un negustor grec. În acele vremuri era singura clădire din tot orașul cu două etaje, iar cochetul restaurant aflat la parter strângea laolaltă oamenii de vază din Sulina, dar și ofițerii din garnizoana cantonată aici. Ziarele din acea perioadă păstrează descrierea stabilimentului. „Mare hotel de prim rang, Magazin de coloniale și delicatose, băuturi streine și indigene, mare depozit de Șampanie calități fine, Restaurant și Berărie”, se

Plaja de la Sulina este în mare parte încă neamenajată, dar nu lipsesc șezlongurile și umbrelele. În schimb, este liniște. Nu urlă muzică, este doar în surdina, iar atmosfera este dominată de valurile mării. Prețurile sunt însă aproape de cele din stațiunile de pe litoral.

dezvăluie în reclama publicată în foaia informativă a urbei cosmopolite, „Gazeta Sulinei”. Venirea la putere a comunistilor a adus naționalizarea și schimbarea denumirii în Hotel Farul. Adevăratul declin a început după Revoluție, când a fost revendicat, dar au apărut complicații privind terenul din jurul său și nu s-a mai făcut nimic. Iar una dintre cele mai faimoase clădiri din Sulina stă să cadă.

Ceva mai departe de faleză, un alt hotel a ajuns în paragină, dar povestea sa este cu totul diferită. Construit înainte de 1989, Hotel Sulina era cel mai mare din zonă și găzduia mai-marilor vechiului regim. A trecut apoi în proprietatea lui Sorin Ovidiu Vîntu, însă decăderea fostului om de afaceri, ajuns după gratii, a adus și închiderea stabilimentului. Năpădit de bălării, își așteaptă cuminte noul proprietar, aflându-se sub sechestru autorităților.

RESTAURĂRI CU ÎNTĂRZIERI

Pe vremuri, printre locuitorii se numărau zeci de naționalități, astfel că în Sulina s-a construit câte un lăcaș de cult pentru fiecare comunitate. Cel mai mare dintre acestea este Biserica Ortodoxă, care poartă hramul Sf. Ierarh Nicolae și Sf. Alexandru, ridicată în cinstea eliberării Dobrogei de sub jugul otoman. Catedrala Deltei, așa cum a fost considerată încă din 1882, când au fost demarate diligențele pentru ridicarea sa, a fost finalizată abia înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, chiar dacă piatra de temelie a fost pusă încă din 1910, chiar de către regele Carol I. Afectată de bombardamentele rusești, biserica a fost refăcută în anii '70, dar s-a degradat în ultimii ani, iar în 2010 au început lucrările de renovare. Au trecut de atunci șapte ani, iar lăcașul de cult este în continuare înconjurat de schele. Pe placa din curte, la termen de finalizare, este trecut timid, cu pixul, 2015. Un termen depășit de multă vreme, iar după cum se mișcă lucrurile, schelele vor rămâne pe poziții și în anii următori.

Pe strada a II-a, bisericile sunt una lângă alta, semn al conviețuirii pașnice din trecut. Cea mai mare și mai veche dintre ele aparține comunității elene, care număra câteva mii de persoane în perioada de apogeu a orașului. Construită în 1887, are numeroase icoane și obiecte religioase de mare valoare, donate de-a lungul anilor de navigatorii greci care treceau prin Sulina. După Al Doilea Război Mondial, mulți dintre grecii de aici au ales să se întoarcă în patria-mamă, iar lăcașul a

fost donat comunității române. Ca și la catedrală, în 2010 au început lucrările de restaurare, care ar fi trebuit să dureze un an. Nu s-au finalizat nici acum și nu sunt semne că se va întâmpla prea curând.

Și italienii și-au lăsat amprenta asupra vieții religioase a orașului. Ca și cele ortodoxe de la Sulina, Biserica Romano-Catolică poartă hramul Sfântului Nicolae, ocrotitorul marinarilor.

Construcția a început încă din 1863, iar până în urmă cu patru decenii slujbele se țineau în limba latină. Cel mai nou lăcaș de cult este cel al rușilor-lipoveni de rit vechi, cu hramul Sfinții Petru și Pavel. Lucrările au fost finalizate în 1995 și doar Sf. Masă aduce aminte de vechea biserică a acestei comunități.

SEARA PE FALEZĂ ■ Asupra orașului începe să se lase seara și începe forfota pe faleză. Localnici, turiști veniți să-și petreacă primele zile de toamnă la malul Dunării, câțiva marinari africani, al căror vas, „Zanzibar” domină peisajul de la cheu. „Acum este destul de liniște, dar vara este plină, la sfârșit de săptămână nici măcar nu se mai găsesc locuri la pensiuni. Față de anii trecuți, vin mai mulți turiști străini. Ne întrebăm despre clădirile vechi, se miră că au ajuns în această stare, apoi pleacă să vadă Delta”, îmi spune un localnic. Întinerul se lasă peste oraș și faleza se înroșește. „De vină” sunt becurile de la sistemul de iluminat. Pe malul celălalt, luminițele sunt verzi, iar explicația vine de la un pescar: „Sunt pentru navigație, să le fie mai ușor vapoarelor care intră în port”.

Liniștea se așterne și adorm cu gândul la prima zi în sălbăcia Deltei. Măine „atac” nenumăratele canale, dar și cele mai renumite monumente ale orașului: Vestitul Far și Cimitirul Maritim. (Va urma)

Ionuț COMAN
ionut.coman@telegrafonline.ro